



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Petra Šebka a Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. v právní věci žalobce: **L. L.**, bytem K. 443/2, B., proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2014, č.j. 22424/14/5000-14503-703692,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2014, č.j. 22424/14/5000-14503-703692, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj, územního pracoviště ve Znojmě (dále jen „správce daně“), ze dne 4.3.2013, č.j. 646806/13/3020-25200-704225, o zřízení zástavního práva k zajištění neuhrazené daně v celkové výši 7 110 044 Kč, na nemovitostech žalobce v katastrálním území Boleradice, zapsaných na listu vlastnictví č. 1486.

Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobce brojí proti prvostupňovému rozhodnutí správce daně ve spojení s rozhodnutím druhostupňovým; proto soud jedná jako se žalovaným s Odvolacím finančním ředitelstvím a nikoli s Finančním úřadem pro Jihomoravský kraj, územní pracoviště ve Znojmě (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.11.2009, č.j. 1 Afs 88/2009-48, publ. pod č. 2646/2012 Sb. nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12.10.2004, č.j. 5 Afs 16/2003-56, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS, obě rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz).

Žalobce se dále toutéž žalobou domáhal i zrušení rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj, územního pracoviště Brno I, ze dne 15. 11. 2011, č.j. 375387/11/288511701729, kterým byla žalobci doměřena daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2007 ve výši 5 752 220 Kč; v této části byla žaloba usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2013, č.j. 62 Af 102/2013-44, vyloučena k samostatnému projednání.

I. Shrnutí žaloby

Žalobce uvádí, že dne 10.9.2013 obdržel prostřednictvím datové schránky rozhodnutí žalovaného ze dne 22.8.2014, č.j. 22424/14/5000-14503-703692, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti zřízení zástavního práva správcem daně na nemovitosti žalobce.

Žalobce namítá, že samotnému zřízení zástavního práva by mělo předcházet zákonné rozhodnutí o nedoplatku daně; žalobce však snáší argumenty, proč má dodatečný platební výměr ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, za nezákonný.

Dále namítá, že mu měl být dodatečný platební výměr doručen na adresu J. 93, B., uvedenou v obchodním rejstříku, a nikoli na tzv. ohlašovnu Husova 5, Brno.

Žalobce dále uvádí, že byl rozhodnutím ze dne 29.3.2005, sp. zn. OSC/Pu/SR/05/251/2959, „odhlášen“ z trvalého bydliště J. 93, B. Poté žalobce spadal pod Finanční úřad Brno I. Správce daně si musel být vědom toho, že tzv. ohlašovna na adrese Husova 5, Brno nemůže být účinnou adresou pro doručování písemností.

Žalobce dále uvádí, že ho pracovník správce daně mylně poučil o tom, že proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, není možné podat odvolání. Proto podal v dobré víře přímo žalobu, která však byla pro nevyčerpání opravných prostředků odmítnuta. Úkony navazující na předmětný platební výměr jsou proto podle žalobce nezákonné a neplatné, přičemž jednání pracovníků správce daně představuje porušení principů dobré správy a proporcionality.

Zástavní právo pak zatížilo majetek, který ani nepatří žalobci, nýbrž Hypotéční bance a.s., neboť nemovitost žalobce koupil na 100% hypotéku. V dražbě by nebyla uspokojena ani zůstatková hodnota pro Hypotéční banku a.s.

Zástavní právo ohrožuje život žalobce a jeho rodiny, která v nemovitosti bydlí, stejně jako investiční záměr banky. Žalovaný pak nebude uspokojen ze zástavy vůbec.

Žalobce proto navrhuje, aby soud „zástavní právo zrušil“.

II. Shrnutí vyjádření žalovaného

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že argumenty žalobce nejsou relevantní pro posouzení zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobce se snaží tímto způsobem zpochybnit pravomocné rozhodnutí správce daně o vyměření daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2007 ve výši 5 752 220 Kč. V daném případě žalobce řádného opravného prostředku proti dodatečnému platebnímu výměru v zákonné lhůtě nevyužil.

Problematika vyměření daně z příjmů však nemůže být předmětem řízení ve věci zřízení zástavního práva, jehož podmínkou je existence právního titulu vzniku pohledávky, který je současně titulem exekucním. Tím je ve smyslu § 176 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění; typicky se v rámci správy daní jedná o platební výměry či dodatečné platební výměry. Podmínkou jejich vykonatelnosti, tedy způsobilosti stát se exekucním titulem, je splnění jejich náležitostí ve smyslu daňových právních předpisů a jejich oznámení příjemcům rozhodnutí.

V případě žalobou napadeného rozhodnutí o zřízení zástavního práva byla splněna jak podmínka existence neuhrazené daně, která byla žalobci pravomocně vyměřena, tak podmínka určitého majetku na straně žalobce, neboť žalobce je vlastníkem nemovitostí označených v žalobou napadeném rozhodnutí. Zřízení zástavního práva je standardním postupem správce daně ve smyslu § 170 daňového řádu. Nesouhlas žalobce se zřízením zástavního práva nemůže žalovaný, s ohledem na svoji povinnost činit všechna opatření ke správnému zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady, akceptovat.

Žalovaný s ohledem na výše uvedené navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou a své procesní stanovisko během řízení před soudem nezměnil.

III. Právní posouzení věci

Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s.ř.s.“), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.). Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rámci žalobních bodů, jak je uplatnil žalobce v podané žalobě ve smyslu § 75 odst. 2 s.ř.s., podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného postupem podle § 75 odst. 1 s.ř.s.

Soud rozhodoval bez jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s.ř.s.

Podle § 170 odst. 1 daňového řádu, může správce daně zřídit rozhodnutím zástavní právo k majetku daňového subjektu k zajištění jím neuhrazené daně za

podmínek stanovených občanským zákoníkem, pokud tento zákon nestanoví jinak. Podle § 170 odst. 2 téhož zákona obsahuje rozhodnutí o zřízení zástavního práva ve výroku kromě náležitostí podle § 102 odst. 1 výši daně zajištěné zástavním právem a označení zástavy. Podle § 170 odst. 4 téhož zákona zástavní právo vzniká doručením rozhodnutí o zřízení zástavního práva daňovému subjektu nebo osobě podle odstavce 3 tohoto zákona. Zástavní právo k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí, jakož i k dalšímu majetku, o kterém jsou vedeny veřejné registry, vzniká doručením rozhodnutí o zřízení zástavního práva příslušnému katastrálnímu úřadu, popřípadě tomu, kdo vede veřejný registr.

Zřízení zástavního práva je prvním krokem směřujícím k vymožení neuhrazené daně, má tzv. zajišťovací funkci. Bezprostřední právní důsledky tohoto typu rozhodnutí se projevují v omezené možnosti vlastníka s majetkem zatíženým zástavním právem nakládat, nemají však za následek např. tu skutečnost, že by žalobce nemohl v nemovitosti, zatížené zástavním právem správce daně, se svou rodinou bydlet. Omezení žalobce jako vlastníka v jeho dispozičním právu zástavním právem správce daně odpovídá veřejnému zájmu ve smyslu § 1 odst. 2 daňového řádu, kterým je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady.

Povahou rozhodnutí o zřízení zástavního práva k zajištění neuhrazené daňové pohledávky se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 27. 10. 2009, č.j. 2 Afs 186/2006 - 54, publ. pod č. 1982/2010 Sb. NSS; přezkoumával sice rozhodnutí vydané podle předchozí právní úpravy (§ 72 zákona č. 337/1992 Sb., zákona o správě daní a poplatků), nicméně jeho závěry lze s ohledem na shodnost institutů použít i pro právní úpravu novou. Z tohoto rozsudku plyne, že „[r]ozhodnutí o zřízení správcovského zástavního práva dle § 72 d. ř. je nepochybně rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Takové rozhodnutí znamená podstatný zásah do právní sféry dotčeného jednotlivce. Jmenovitě je dotčeno jeho právo na ochranu vlastnického práva ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Vlastníkovi věci, na níž bylo zřízeno zástavní právo, sice je umožněno věc užívat a požívat, dokonce může formálně s věcí i disponovat. Prakticky je ovšem jeho dispoziční právo omezeno či vyloučeno, neboť cena zastavené věci se sníží o hodnotu daňové pohledávky zajištěné zástavním právem, a to případně až na nulu...Rozhodnutí o zřízení správcovského zástavního práva je svou povahou blízké úkonům prováděným v rámci exekuce, jmenovitě exekučnímu příkazu. K tomu je třeba poznamenat, že i v rámci civilní exekuce, jejíž předpisy se při daňové exekuci použijí přiměřeně (§ 73 odst. 7 d. ř.), se zřízení soudcovského zástavního práva systematicky řadí k způsobům provedení výkonu rozhodnutí (srov. § 338b a násl. o. s. ř.).“.

Z daňového spisu soud ověřil, že rozhodnutí správce daně ze dne 4.3.2013, č.j. 646806/13/3020-25200-704225, o zřízení zástavního práva k zajištění neuhrazené daně, bylo vydáno na základě dodatečného platebního výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, kterým byla žalobci doměřena daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2007 ve výši 5 752 220 Kč.

Zpochybňoval-li žalobce skutková zjištění správce daně, z nichž vycházel při vydání dodatečného platebního výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, a zákonnost dodatečného platebního výměru samotného, tak těmito námitkami se zdejší soud nemohl zabývat. Otázky zákonnosti vyměření daně jsou pro rozhodování v nyní posuzované věci zcela bez významu. Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 24.11.2004, č.j. 1 Afs 47/2004 – 75, uvedl, že je-li u správního soudu napadeno rozhodnutí vydané v další fázi řízení (v řízení exekučním), pak soud může zkoumat jen samotnou existenci titulu a vhodnost zvoleného způsobu exekuce, poměr výše pohledávky k ceně exekucí postižené věci apod., navíc za podmínky, že žalobce splnění těchto podmínek relevantním způsobem zpochybňuje.

Soud se tedy mohl věcně zabývat pouze jedinou námitkou, a to námitkou zpochybňující vykonatelnost exekučního titulu, neboť žalobce namítal, že mu nebyl dodatečný platební výměr ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, řádným způsobem doručen; nedoručení dodatečného platebního výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729 žalobci by tedy mělo za následek, že by dodatečný platební výměr vůbec nenabyl právní moci a jako exekuční titul by tudíž nemohl nabýt ani vykonatelnosti.

Žalobce namítá, že mu měl být předmětný dodatečný platební výměr doručován na adresu J. 93, B., která byla v době vydání dodatečného platebního výměru uvedena v obchodním rejstříku jako adresa žalobce coby společníka BlackField Picture, v.o.s. Žalobce zároveň uvádí, že v době vydání dodatečného platebního výměru byl odhlášen jako fyzická osoba z trvalého bydliště J. 93, B., a k trvalému pobytu byl přihlášen na adresu „ohlašovny“ Husova 5, Brno.

Z daňového spisu žalobce vyplynulo, že dodatečný platební výměr ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, byl žalobci doručen na adresu Husova 5, Brno. Dále z daňového spisu vyplynulo, že žalobce dne 10.9.2012 doručil na Finanční úřad Brno I oznámení změn v registraci pro fyzické osoby. Z tohoto oznámení vyplývá, že žalobce oznamuje změnu původního místa pobytu Husova 5, Brno, na O. 118, okres Z. Dále je na formuláři oznámení uvedena adresa datové schránky a adresa J. 93, B., pro účely doručování. Součástí spisu je dále rozhodnutí Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 26.3.2013, č.j. 1085250/13/3020-24803-704160, kterým bylo jako opožděné zamítnuto odvolání žalobce ze dne 10.3.2013, podané proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729.

Soud dále z části daňového spisu žalobce připojeného u Krajského soudu v Brně ke sp. zn. 62 Af 116/2013 zjistil, že žalobce nebyl v evidenci správce daně veden jako registrovaná osoba, činnost dle živnostenského zákona ukončil 27.3.2004. Do 7.6.2005 měl žalobce evidovanou adresu bydliště J. 93, B., následně byl evidován na adrese Husova 165/5, Brno. V daňovém přiznání za rok 2007 žalobce uvedl adresu bydliště Husova 5, Brno. Dne 10.9.2012 byla žalobci předána kopie dodatečného platebního výměru 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729 (protokol o ústním jednání ze dne 10.9.2012, č.j. 366980/12/288511701729).

Podle § 39 odst. 1 daňového řádu, správce daně doručuje písemnost při ústním jednání nebo při jiném úkonu a), nebo elektronicky b).

Podle § 39 odst. 2 daňového řádu, není-li možné doručit písemnost podle odstavce 1, doručí ji správce daně prostřednictvím zásilky doručované

- a) provozovatelem poštovních služeb,
- b) úřední osobou pověřenou doručováním, nebo
- c) jiným orgánem, o němž to stanoví zákon.

Podle § 44 odst. 1 daňového řádu se fyzické osobě se doručuje na adresu jejího místa pobytu, na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou jí mají být doručovány písemnosti, nebo na adresu jejího bydliště v cizině. Podle odst. 2 citovaného ustanovení pro doručování písemnosti, která souvisí s podnikatelskou činností fyzické osoby, se obdobně použije ustanovení o doručování právníkům osobám s tím, že se jim doručuje na adresu jejich místa podnikání nebo sídla. Podle odst. 3 citovaného ustanovení pokud fyzická osoba požádá správce daně o doručování na jinou adresu v České republice, doručuje se písemnost na tuto adresu.

Podle zdejšího soudu správce daně nepochybil, pokud doručoval na adresu trvalého pobytu podle § 44 odst. 1 daňového řádu, neboť o tom, že žalobce neměl v době vydání dodatečného platebního výměru zřízení datovou schránku a že v době vydání dodatečného platebního výměru nesdělil správci daně jinou adresu pro účely doručování, není mezi účastníky řízení sporu.

Pokud jde o ustanovení § 44 odst. 2 daňového řádu, tak to podle soudu dopadá pouze na fyzické osoby podnikatele, kteří mají v obchodním rejstříku zapsanou adresu místa podnikání. Proto je zcela nerozhodné, jakou měl žalobce v době vydání prvostupňového platebního výměru uvedenu adresu společníka u společnosti BlackField Picture, v.o.s. Dovolává-li se tedy v žalobě, že mu mělo být správcem daně doručováno na jeho adresu jako společníka (J. 93, B.), nemůže být žalobce s takovou námitkou úspěšný.

Námitka žalobce, že mu nebyl doručen dodatečný platební výměr ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, který je exekucním titulem, o nějž se opíralo zřízení zástavního práva správcem daně, tak není důvodná.

Namítal-li dále žalobce, že žalobou napadené rozhodnutí je v rozporu s principy dobré správy, jak je definoval veřejný ochránce práv, neboť žalobce měl být podveden v tom smyslu, že mu pracovník správce daně sdělil, že proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, nelze podat odvolání, pak ani tato námitka nesouvisí s meritem věci nyní posuzované, kdy se jedná o přezkum rozhodnutí žalovaného, resp. správce daně o zřízení zástavního práva a nikoli otázek souvisejících s řízením vyměřovacím. Soud poznamenává, že tvrzení žalobce nadto neodpovídá obsahu daňového spisu a je v přímém rozporu s obsahem dodatečného platebního výměru ze dne 15.11.2011, č.j. 375387/11/288511701729, který je založen ve spise a je v něm uvedeno, že se příjemce tohoto rozhodnutí proti němu může odvolat ve lhůtě do 30 dnů ode dne jeho doručení.

Poukazoval-li žalobce na to, že jiný zástavní věřitel, Hypotéční banka a.s., má k nemovitosti též právo na uspokojení své pohledávky ze zástavy, pak tato okolnost je pro posouzení zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí, resp. prvostupňového rozhodnutí správce daně o zřízení zástavního práva, bez významu. Předmětná nemovitost v době zřízení zástavního práva byla ve vlastnictví žalobce. Otázka pořadí pohledávek a tím i uplatnění práva na uspokojení ze zástavy již není předmětem posouzení soudu v této věci.

Se zřízením zástavního práva správce daně k zajištění neuhrazené daně také nemá žádnou souvislost tvrzené neplnění smluvních podmínek hypotéčního úvěru poskytnutého žalobci Hypotéční bankou, a.s. na koupi nemovitosti, zatížené zástavním právem Hypotéční banky, a.s., a posléze zástavním právem správce daně. Splácení hypotéčního úvěru souvisí se schopností žalobce dostát smluvním podmínkám hypotéčního úvěru.

Skutečnost, že žalobce není schopen dostát svým závazkům v důsledku vyměření daňové povinnosti, nemůže být důvodem, pro který by snad mělo být žalobou napadené rozhodnutí zrušeno; tu soud žalobce odkazuje na příslušná ustanovení daňového řádu, která se týkají posečkání daně a rozložení její úhrady na splátky, což jsou instituty, které daňový řád pro řešení určitých specifických situací daňových subjektů, jako je například ohrožení výživy daňového subjektu nebo osob na jeho výživu odkázaných, za splnění dalších podmínek, nabízí.

Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti.

Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

IV. Náklady řízení

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., podle něhož, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému nenáleží; to by náleželo žalovanému, tomu však žádné náklady vynaložené nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí).

Případne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 28. dubna 2015

Za správnost vyhotovení:
Romana Lipovská

David Raus, v.r.
předseda senátu